

Puolustusvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 185/2024 vp): Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- vanhempi hallitussihteeri Anna Gau, puolustusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Tiina Ferm, sisäministeriö
- rajavalvonta- ja valmiusyksikön päällikkö, eversti Jussi Napola, sisäministeriö
- osastoupseeri, kapteeni Jaakko Rissanen, Pääesikunta
- poliisitarkastaja Konsta Arvelin, Poliisihallitus
- valmiuspäällikkö, eversti Mikko Sarantola, Ilmavoimien esikunta
- sotilaslakimies Teemu Ahola, Ilmavoimien esikunta
- ylitarkastaja Esa Stenberg, Liikenne- ja viestintävirasto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ulkoministeriö
- oikeusministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- suojelupoliisi
- Väylävirasto
- Fintraffic Lennonvarmistus Oy

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi aluevalvontalakia. Esityksen mukaan sen säännöksiin vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen ja valtionaluksen Suomen alueelle tulosta tehtäisiin muutoksia. Muutosten tavoitteena on huomioida Suomen jäsenyys Pohjois-Atlantin liitossa.

Lisäksi lakiin tehtäisiin joitakin muita muutoksia sekä teknisluoteisia muutoksia.

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi myös sotilasajoneuvolakia, puolustustarvikkeiden viennistä annettua lakia sekä ampuma-aselakia aluevalvontalakiin tehtävien muutosten johdosta.

Esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kokonaisuutta aktiivinen ja kansainvälinen Nato-Suomi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

(1) Valtion täysivaltaisuuteen kuuluu sen alueellinen koskemattomuus. Valtion viranomaiset ovat lain nojalla toimivaltaisia ylläpitämään ja tarvittaessa puolustamaan valtion alueellista koskemattomuutta ja puuttumaan sitä loukkaaviin tekoihin. Valtakunnan alueellista koskemattomuutta valvotaan, ja se turvataan käyttämällä tarvittaessa voimakeinoja. Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonnasta ja turvaamisesta eli aluevalvonnasta säädetään aluevalvontalaissa. Aluevalvontalaissa säädetään myös vieraiden valtioiden sotilaiden ja sotilasajoneuvojen sekä valtioniilma-alusten ja valtionalusten Suomen alueelle tulon ja siellä oleskelun edellytyksistä, lupamenettelyistä, alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuvista viranomaisista sekä viranomaisten tehtävistä ja toimivallasta.

(2) Valtakunnan alueellisen koskemattomuuden valvonnasta ja turvaamisesta huolehtivat sotilas-, rajavartio-, poliisi-, tulli-, merenkulku- ja ilmailuviranomaiset. Aluevalvontaviranomaisten toiminnan johtaminen ja yhteensovittaminen kuuluu puolustusministeriölle.

(3) Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on useita kirjauksia, joilla on liittymäkohtia puolustusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön ja siten myös aluevalvontalainsäädäntöön. Hallitusohjelman mukaan hallitus arvioi Nato-jäsenyyteen liittyvät lainsäädäntömuutostarpeet ja käynnistää välittömästi niihin tarvittavat valmistelut. Saadun selvityksen mukaan Suomen Nato-jäsenyys aiheuttaa muutostarpeita myös aluevalvontalakiin.

(4) Hallituksen esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi aluevalvontalain maahantulolupia koskevaa sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi myös sotilasajoneuvolakia, puolustustarvikkeiden viennistä annettua lakia sekä ampuma-aselakia aluevalvontalakiin tehtävien muutosten takia. Pääsääntönä aluevalvontalaissa kuitenkin säilyy edelleen, että lähtökohtaisesti vieraan valtion sotilas, sotilasajoneuvo, valtioniilma-alus ja valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa vain sille hakemuksesta myönnetyn maahantuloluvan perusteella. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa on toisin säädetty. Tällainen kansainvälinen sopimus on esimerkiksi puolustusyhteistyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen välillä tehty DCA-sopimus.

(5) Saadun selvityksen mukaan esitys lisää Pääesikunnan työkaluja luvittaa maahan tulevia sotilaita tai joukkoja sekä reagoida joustavammin erilaisissa maahantuloon liittyvissä tilanteissa. Merkittävänä muutoksena esitys mahdollistaa sotilaallisen maahantulon vuosittaisen luvittami-

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

sen kaikille Nato-maille. Muutokset vähentävät lupahallintokuormaa niin Suomessa kuin liittokunnassa ja nopeuttavat lupakäsittelyä.

(6) Valiokunta korostaa, että liittolaismaiden joukkojen ja kaluston siirtäminen Suomeen on tehtävä mahdollisimman joustavaksi, ja nyt käsittelyssä oleva esitys osaltaan varmistaa tämän päämäärän saavuttamisen. Esitys tukee myös EU:n sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella puolustusvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä tietyin tarkennuksin.

Aluevalvontalain suhde kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevaan sääntelyyn

(7) Kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2017) 1 §:n mukaisesti kyseisen lain piiriin kuuluu muun muassa sellainen kansainvälisen avun pyytäminen ja yhteistoiminta, johon sisältyy merkittäviä sotilaallisia voimavaroja, johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä, joka on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävää tai joka on laajakantoista ja periaatteellisesti tärkeää. Lain 2 §:n mukaan apupäätöksen tekee valtioneuvoston yleisistunto asianomaisen ministeriön esittelystä. Jos avun antaminen tai pyytäminen, yhteistoiminta tai muu kansainvälinen toiminta on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti merkittävä kansainvälinen asia, päätöksen tekee siltä osin valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta tasavallan presidentti.

(8) Edellä todettuun viitaten puolustusvaliokunta katsoo, ettei ole epäselvyyttä siitä, milloin kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskeva laki tulee sovellettavaksi. Kyseistä lakia sovelletaan sen 1 §:n tarkoittamissa tilanteissa. Näin ollen esimerkiksi aluevalvontalain maahantulolupia koskevilla säännöksillä ei voida kiertää kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevia säännöksiä.

Sotilaan ampuma-asetta koskeva sääntely

(9) Valiokunta korostaa sitä näkökulmaa, että Puolustusvoimilla ja poliisilla tulee olla mahdollisimman kattavat tiedot vieraan valtion asevoimien hallussa olevista ampuma-aseista ja patruunoista. Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että Pääesikunta ja Poliisihallitus sopivat poliisille ilmoitettavista tiedoista, esimerkiksi Suomeen tulevien sotilaiden mukana tulevista ampuma-aseista sekä aseiden ja ampumatarvikkeiden kuljetuksista. Aluevalvonnan lupaviranomainen huolehtii tiedonkulusta poliisin kanssa. Valiokunta pitää välttämättömänä, että Pääesikunta ilmoittaa myös oma-aloitteisesti poliisin tehtäviin vaikuttavista tapahtumista.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki aluevalvontalain muuttamisesta

4 §. Vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen tai valtionaluksen maahantulo ja maassaolo

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Esityksen 4 §:ään sisältyvien asetuksenantovaltuuksien perusteella asetuksella voitaisiin säätää muun muassa luvan voimassaolosta. Asiantuntijakuulemissa tuli esiin, että luvan voimassaoloa on syytä arvioida asiana, joka kuuluu lain alaan ainakin silloin, jos lupa sallii pitkäaikaisen maassaolon.

Valiokunta toteaa, että voimassa olevassa laissa tai ehdotetuissa säännöksissä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi säätää nimenomaisesti luvan voimassaolon kestosta. Aluevalvontalain tulee mahdollistaa tietyissä tilanteissa luvan myöntäminen pitkäaikaiseenkin maassaoloon Suomen alueella, esimerkiksi jos vieraan valtion sotilaita komennetaan Puolustusvoimiin tai Naton komentorakenteeseen. Täten laissa ei ole tarkoituksenmukaista rajoittaa sitä, kuinka pitkäksi ajaksi maahantulolupa voidaan myöntää olemaan voimassa. Tilanteet arvioidaan aina tapauskohtaisesti, kun taustalla on tarve maahantulolle ja maassaololle.

Edellä todettuun viitaten puolustusvaliokunta ehdottaa, että 4 §:n 5 momentin asetuksenantovaltuudesta poistetaan maininta luvan voimassaolosta.

14 §. Maanpuolustuksen kannalta merkityksellisten kohteiden tutkiminen ilma-aluksesta

Aluevalvontalain 14 §:ssä säädetään maanpuolustuksen kannalta merkityksellisten kohteiden tutkimisesta ilma-aluksesta. Pykälän 1 momentin 2 kohtaa on esitetty muutettavaksi siten, että ilmasta tapahtuvan kuvaamisen tai kuvantamisen kielto koskee kasarmialueiden sijasta Puolustusvoimien käytössä olevia alueita. Voimassa olevan lain säännös kattaa myös Rajavartiolaitoksen kasarmialueet (Immola, Onttola, Ivalo). Ehdotetun muutoksen myötä näiden alueiden ilmasta tapahtuvaa kuvaamista tai kuvantamista koskeva kielto poistuisi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä ei ole ollut esityksen tavoitteena. Puolustusvaliokunta ehdottaa Rajavartiolaitoksen lisäämistä 1 momentin 2 kohtaan.

Lakiehdotuksen 14 §:n 1 momentin 6 kohdassa käytetään määritelmää sotilaallinen harjoitus. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Rajavartiolaitos harjoittelee maastossa, merellä ja ilmassa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävien lisäksi muun muassa rajaturvallisuustehtäviä, meripelastustehtäviä ja ympäristövahinkojen torjuntatehtäviä. Rajavalvonnan harjoittelun yhteydessä harjoitellaan myös alueellisen koskemattomuuden valvontaa. Myös Puolustusvoimat harjoittelee esimerkiksi meripelastustehtäviä tai alusöljyntorjuntaa avomerellä. Edellä mainittuja toimia voidaan harjoitella samassa harjoituksessa myös yhtä aikaa. Edellä todettuun viitaten puolustusvaliokunta ehdottaa, että 14 §:n 1 momentin 6 kohdassa käytetään määritelmää harjoitus sotilaallisen harjoituksen sijasta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Puolustusvaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 185/2024 vp sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 185/2024 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

aluevalvontalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan aluevalvontalain (755/2000) 4 ja 5 §, 6 §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 8, 10 ja 14 §, 19 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 24 b §, 24 d §:n 1 momentti, 34 §:n 2 momentin 2 kohta ja 35 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 5 ja 14 § sekä 19 §:n 1 momentti laissa 195/2015, 22 §:n 2 momentti laissa 933/2015, 23 §:n 1 momentti laissa 945/2018, 24 b § laissa 575/2018, 24 d §:n 1 momentti laissa 1305/2022 ja 34 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 502/2017, sekä

lisätään lakiin uusi 4 a §, 6 §:ään uusi 3 momentti, 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

4 §

Vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen tai valtionaluksen maahantulo ja maassaolo

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sotilas, sotilasajoneuvo, valtionilma-alus ja valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa vain sille hakemuksesta myönnetyn maahantuloluvan perusteella. Vieraan valtion valtionalus ei tarvitse lupaa maahantuloon, jos kyse on viattomasta kauttakulusta.

Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaille, sotilasajoneuvolle, valtionilma-alukselle ja valtionalukselle voidaan myöntää Suomen alueelle tulon lupa ilman hakemusta. Pääesikunnan on ennen luvan myöntämistä tehtävä ilmoitus puolustusministeriölle.

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sotilalla ei saa olla ampuma-asetta Suomen alueella, ellei siihen ole myönnetty lupaa.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei koske vieraan valtion sotilasta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2017) tai puolustusvoimista annetun lain (551/2007) nojalla.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä, ~~luvan voimassaolosta~~ sekä muista lupamääräyksistä ja -ehdoista.

4 a §

Toistuvaan maahantuloon oikeuttava lupa

Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaille, sotilasajoneuvolle, valtionilma-alukselle ja valtionaalukselle voidaan hakemuksesta myöntää Suomen alueelle tuloon lupa, joka on voimassa enintään yhden kalenterivuoden pituisen määräajan kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan voimassaoloa voidaan jatkaa ilman hakemusta, jos luvan myöntämisen edellytyksissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä, luvan voimassaolon jatkamisesta sekä muista lupamääräyksistä ja -ehdoista.

5 §

Poikkeus lupavelvollisuudesta

Suomeen viralliselle käynnille saapuvaa vieraan valtion päämiestä kuljettava valtionilma-alus tai valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa ilman 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:ssä tarkoitettua lupaa.

Vieraan valtion sotilailta, sotilasajoneuvolta, valtionilma-alukselta tai valtionaalukselta ei edellytetä 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa, jos maahantulo liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

Vieraan valtion valtionilma-alus tai valtionalus saa aluevalvontaviranomaisen tai muun viranomaisen pyynnöstä tulla kiireelliseen pelastustehtävään, rajaturvallisuustehtävään tai ympäristövahinkojen torjuntatehtävään taikka talvimerenkulun avustustehtävään Suomen alueelle ilman 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:ssä tarkoitettua lupaa. Muun kuin aluevalvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava pyynnöstään Pääesikunnalle.

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionilma-aluksen lennosta on toimitettava ilmaliikennepalvelun tarjoajalle asianmukainen lentosuunnitelma ennen ilma-aluksen tuloa Suomen alueelle. Lisäksi vieraan valtion valtionaaluksen, joka tulee Suomen alueelle muussa kuin viattoman kauttakulun tarkoituksessa, on ennen Suomen alueelle tuloa ilmoitettava aluevalvontaviranomaiselle aluevesirajan ylityspaikka ja -aika.

Vieraan valtion valtionilma-alukselta ei edellytetä lentosuunnitelman toimittamista, jos maahantulo liittyy 3 momentissa tarkoitettuun tilanteeseen taikka Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua,

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla. Puolustusvoimat on velvollinen yhteensovittamaan ilmailikenteen yhdessä ilmaliikennepalvelun tarjoajan kanssa.

Vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen ja valtionaluksen Suomen alueelle tulosta ja maassaolosta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on tehtävä ennalta ilmoitus Pääesikunnalle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 6 momentissa tarkoitetun ilmoituksen jättämisestä ja ilmoitukseen liitettävistä selvityksistä.

6 §

Valtionilma-alusta koskevat erityisrajoitukset

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionilma-alus ei ilman lupaa saa Suomen alueella:

— — — — —
Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valtionilma-alusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

7 §

Valtionalusta koskevat erityisrajoitukset

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionalus ei ilman lupaa saa:

— — — — —
Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valtionalusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

8 §

Sukellusvenettä koskevat erityisrajoitukset

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sukellusveneen ja muun vedenalaisen kulkuvälineen on Suomen aluevesillä pysyteltävä pinta-asemassa, jollei sukeltamiseen ole myönnetty lupaa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske sukellusvenettä, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

10 §

Lupaviranomaiset sekä lupamenettely

Edellä 4, 4 a ja 6—8 §:ssä tarkoitetun lupa-asian käsittelee ja ratkaisee Pääesikunta. Puolustusministeriö ratkaisee 9 §:ssä tarkoitetun lupa-asian, ja se voi lisäksi pidättää itselleen päätösvallan muutoin Pääesikunnan ratkaistavaksi kuuluvassa tässä momentissa tarkoitetussa asiassa.

Edellä 6—8 §:ssä tarkoitettuun lupaan liittyvän hakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitetävistä selvityksistä sekä luvan voimassaolosta ja muista lupamääräyksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Maanpuolustuksen kannalta merkityksellisten kohteiden tutkiminen ilma-aluksesta

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, Suomen alueella ei ilman lupaa saa lennon aikana ilma-aluksesta tai muusta ilmassa liikkuvasta laitteesta taltioida tietoa sähkömagneettisilla tai akustisilla kuvaamisen tai kuvantamisen menetelmillä:

- 1) ilmailulain (864/2014) 11 §:n 1 momentin nojalla ilmailulta pysyvästi rajoitetuista alueista;
- 2) linnoitusalueista, linnakkeista sekä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevista alueista;
- 3) sotasatamista tai sotilaslentokentistä;
- 4) Puolustusvoimien varikoista tai varastoista;
- 5) Puolustusvoimien viestiasemista, antennikentistä taikka puolustuslaitteista tai -välineistä;
- 6) Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen sotilaallisista harjoituksista.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös taltiointia, joka kohdistuu vieraan valtion Suomen alueella oleviin asevoimiin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske tiedon taltioimista yleisessä liikenteessä olevasta ilma-aluksesta yksityiseen tarkoitukseen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske valtionilma-alusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

19 §

Luvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytykset

Lupa 12 §:ssä tarkoitettuun merenpohjan tutkimiseen ja kartoittamiseen, 13 §:ssä tarkoitettuun maaperän tutkimiseen, 14 §:ssä tarkoitettuun tutkimiseen ilma-aluksesta ja 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan myönnetään, jollei toiminta vaaranna Suomen aluevalvontaa tai jos vaara voidaan lupamääräyksillä olennaisesti vähentää. Lupaviranomainen voi hakea luvanhakijasta

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

turvallisuusselvityslaissa (726/2014) tarkoitetun yritysturvallisuusselvityksen laatimista, jos luvan perusteella harjoitettavassa toiminnassa muodostuu sellaista maanpuolustusta koskevaa tietoa, joka viranomaisen asiakirjaan merkittynä olisi lain mukaan salassa pidettävää.

22 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

23 §

Aluevalvontaviranomaiset

Aluevalvontaviranomaisia ovat Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, poliisi, Tulli sekä niiden aluevalvontatehtäviin määrätty virkamiehet.

24 §

Aluevalvontaviranomaisten tehtävät

Puolustusvoimien tehtävänä on huolehtia aluevalvonnan toimeenpanosta sekä aluevalvontaviranomaisten yhteistoiminnasta.

Muut aluevalvontaviranomaiset osallistuvat aluevalvontaan varsinaisten tehtäviensä yhteydessä. Niiden on ilmoitettava Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta taikka aluerikkomuksen tai alueloukkauksen uhasta sekä ryhdyttävä käytettävissään olevin keinoin toimenpiteisiin aluerikkomuksen ja alueloukkauksen estämiseksi.

24 b §

Aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta ilmoittaminen

Alusliikennepalvelun tarjoajan, ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja ilmatilan hallintayksikön on ilmoitettava Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle havaitsemastaan aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta taikka aluerikkomuksen tai alueloukkauksen uhasta sekä ryhdyttävä käytettävissään olevin keinoin toimenpiteisiin aluerikkomuksen ja alueloukkauksen estämiseksi.

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

24 d §

Aluevalvontayhteistyö

Tuen pyytämisestä toiselta valtiolta, Pohjois-Atlantin liitolta tai muulta kansainväliseltä järjestöltä taikka Euroopan unionilta aluevalvontaa varten sekä yhteistoiminnasta toisen valtion, Pohjois-Atlantin liiton tai muun kansainvälisen järjestön taikka Euroopan unionin kanssa aluevalvon-
nassa säädetään kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koske-
vasta päätöksenteosta annetussa laissa ja puolustusvoimista annetussa laissa.

34 §

Vihamielisen toiminnan torjuminen

Vihamielisellä toiminnalla tarkoitetaan:

2) vieraan valtion tai tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän sota-aluksen tai sotilasilma-aluksen
taikka vieraan valtion tai tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän sotilasajoneuvon tuloa Suomen
alueelle aluevalvontaviranomaisen antamasta varoituksesta huolimatta;

35 §

Aluerikkomuksen ja alueloukkauksen tutkinta

Aluevalvontaviranomainen huolehtii aluerikkomuksen ja alueloukkauksen alustavasta selvit-
tämisestä. Tarvittaessa asian tarkempi selvittäminen siirretään Puolustusvoimille tai Rajavartio-
laitokselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

sotilasajoneuvolain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasajoneuvolain (332/2023) 1 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 §:n 2 kohta seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään:

3) vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön Suomessa olevan kansainvälisen sotilasajoneuvon vaatimusten mukaisuuden toteamisesta ja liikennekelpoisuuden valvonnasta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *kansainvälisellä sotilasajoneuvolla* Suomessa olevaa vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön sotilasajoneuvoa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

3.

Laki

puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain (282/2012) 2 §:n 4 kohta seuraavasti:

2 §

Soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta, jos:

4) toimintaan on myönnetty lupa aluevalvontalain (755/2000) nojalla tai sitä ei mainitun lain mukaan edellytetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ampuma-aselain (1/1998) 17 §:n 1 momentin 10 kohdan c alakohta, sellaisena kuin sen on laissa 486/2024, seuraavasti:

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei koske:

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

10) vieraan valtion asevoimille kuuluvien ampuma-aseiden, aseosien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirtoa Suomeen tai Suomesta, tuontia, vientiä, valmistamista, korjaamista, muuntamista tai hallussapitoa, jos:

c) toimintaan on myönnetty lupa aluevalvontalain (755/2000) nojalla tai sitä ei mainitun lain mukaan edellytetä;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 6.2.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jukka Kopra kok
varapuheenjohtaja Mikko Savola kesk
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Tomi Immonen ps
jäsen Mika Kari sd
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Juha Mäenpää ps
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Tuula Väättäinen sd
varajäsen Niina Malm sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola